

Šéf agrárníků: My se nevzdáváme. Nikdy

O protestech mluvili v poslední době odboráři, zaměstnanci soudů i zemědělci, přestože je plně vytěžují jarní práce i výkvy počasí. Co farmářům vadí, co to může znamenat pro obyvatele Česka a jak z toho ven? O tom mluví v rozhovoru prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

■ Nálady u zemědělské veřejnosti jsou vyhrocené od začátku roku prakticky v celé Evropě, což vyústilo v zemědělské protesty v mnoha zemích včetně Česka. Protestní akce plánované na 22. května v Praze ale Agrární komora ČR nakonec odvolala, co se změnilo?

Předně zemědělské protesty nebyly ani zrušeny, ani odvolány. Rozhodli jsme se je posunout, a to po důkladném zvážení situace včetně bezpečnostních rizik, která by z těchto akcí mohla vyplynout vzhledem k tomu, co se stalo premiérovi Robertu Ficovi na Slovensku. Je zapotřebí zachovat podstatu našich protestů, tedy aby byly především o zemědělských tématech a dlouho neřešených problémech, kterým naši pěstitelé a chovatelé čelí. Kdyby došlo k politizaci těchto problémů nebo neděle bože k jejich spojování s nějakými bezpečnostními hrozbami pro protestující nebo obyvatele Prahy, to by naší věci rozhodně nepomohlo a ztratili bychom podporu veřejnosti. V žádném případě to ale neznamená, že bychom boj o budoucnost našich zemědělců vzdávali. Plně si uvědomujeme, že situace v sektoru není dobrá a musíme najít způsoby, jak se dohodnout s vládou a zajistit pomoc státu. Za současné problémy zemědělců totiž může do značné míry vládní zemědělská politika.

Za současné problémy zemědělců může do značné míry vládní zemědělská politika

■ Co jsou tedy ty hlavní problémy?

Zemědělci se potýkají s nízkými výkupními cenami, které v některých případech sotva stačí na pokrytí vysokých nákladů. To je ale následek, a ne příčina problému. Proto jsme společně s dalšími zemědělskými nevládními organizacemi definovali pět priorit, jejichž splnění by pro zemědělce znamenalo zásadní pomoc a podporu. Mám tím na mysli všechny zemědělce bez ohledu na jejich velikost, výrobní zaměření nebo právní formu. To ostatně dokazuje, že s pěti- a šestičlennými požadavky souhlasily kromě Agrární komory ČR také Zemědělského svazu ČR a Iniciativa zemědělských a potravinářských podniků, Českomoravský svaz zemědělských podnikatelů, Společnost mladých agrárníků ČR či Asociace soukromého zemědělství Olo-

mouckého kraje. Bez nadsázky tedy mluvíme skutečně za všechny zemědělce pracující v Česku. Vzhledem k tomu, že během jednání s vládou nedošlo zatím k příliš velkému posunu, na našich požadavcích se nic nezměnilo.

Zemědělci se potýkají s nízkými výkupními cenami, které mnohdy ani nepokryjí vysoké náklady

■ Jaké to jsou?

Shrnu-li to, požadujeme splnění slibů vlády z 8. června 2022 na spuštění programu na podporu zaměstnanosti na venkově formou slevy na sociálním pojištění a navrácení národních dotací na úroveň roku 2022 ve výši pěti miliard korun. Apelujeme také na snížení daně z nemovitých věcí na zemědělskou půdu na úroveň roku 2023 nebo nezdaňování evropských dotací, což pomůže snížit náklady v době nízkých cen. Dále vyzýváme k řešení přebytku základních zemědělských komodit na evropském trhu, a to omezením dovozu ze třetích zemí, podporou exportu z Evropské unie a větší spotřebou v rámci obnovitelných zdrojů energie. Uvítali bychom i plné kofinancování, stejně jako v ostatních zemích Evropské unie, záchranného balíčku na rok 2024, který připravuje Evropská komise, a jeho vypracování co nejdříve všem zemědělcům na hektar obilovin – ostatně v Polsku už je pomoc v procesu realizace. Těchto pět požadavků jsme rozvedli a konkretizovali v usnesení 33. sněmu Agrární komory ČR. Jsme v tomto ohledu naprosto transparentní a naše požadavky se nemění. Možná premiéra a jeho ministry už nebudou poslouchat pořád dokola, ale když vám někdo již před dvěma lety slíbí finanční prostředky na řešení potřeb sektoru, se kterými již počítáte, je logické, že se opakovaně ptáte, kde jsou.

Prezident Agrární komory České republiky Jan Doležal.

Foto Agrární komora ČR (2)

■ Jak se dále vyvíjejí jednání s představiteli vlády?

Požádali jsme ministra zemědělství o schůzku s prezidentem Agrární komory ČR, která se uskutečnila právě 22. května. Na jednání byl také přítomen ministr financí Zbyněk Stanjura. Během setkání jsme zaznamenali určitý posun v přístupu představitelů vlády vůči problémům zemědělců, především pak ze strany ministra financí, což jednoznačně vítáme. Debatu lze označit za přínosnou. Současně byly zástupcům vlády předány podklady vysvětlující aktuální tíživou ekonomickou situaci tuzemského agrárního sektoru na konkrétních příkladech a s využitím oficiálních statistik. Čekáme nyní na termín další schůzky a také informací, co se oběma ministrům podaří vyjednat v rámci pěti-koalice na podporu agrárního sektoru. My jsme dobrou vůli odkladem protestů ukázali, nyní je řada právě na vládě ČR.

■ Pokud se to nepovede, budou další protestní akce? Kdy?

Pokud nebudou dosaženy alespoň kompromisní a pro nás přijatelné výsledky, jsme připraveni protest uskutečnit v novém termínu. Mohou to být ještě stále nyní volby do Evropského parlamentu, ale i naše podzimní krajské a senátní volby, protože právě boj o voličské hlasy je jeden z mála okamžiků, kdy politici v oba- vě o sílu mandátu svých stran ochotně naslouchají a jsou připraveni věcně jednat. Každopádně všem těm, kteří i přes probíhající náročné sezonní práce byli připraveni do Prahy přijet, samozřejmě mnohokrát děkujeme.

Nepožadujeme nic jiného než splnění slibů vlády z 8. června 2022

■ Co dlouhodobé neřešení problémů znamená pro zemědělce, jste říkal. Co to může znamenat pro nás spotřebitele?

Pokud bude pokračovat útlum zemědělské prvovýroby u nás, o kterém řada podniků mluví již zcela otevřeně, bude logicky potřeba tuto mezeru na trhu doplnit tak, aby byla uspokojena poptávka zákazníků. Pokud nebude možné brát z vlastních domácích zdrojů, dojde ke zvýšení dovozu potravin ze zahraničí. Pro spotřebitele to bude znamenat ještě větší kolísání cen v obchodech, než jaké dosud zažívali, a také pochybnosti ohledně jakostních parametrů potravin. Když převážíte maso a masné výrobky stovky kilometrů nebo necháváte v kamionech dozrávat ovoce, s čerstvými produkty českého původu to prostě nejde srovnat. Včetně všech ostatních benefitů, jako je zaměstnanost, péče o krajinu, místní ekonomika a další.

■ Opakovaně jste mluvili také o absenci nějaké dlouhodobé vize pro zemědělství ze strany státu. Nastal zde nějaký posun?

Že zemědělci nevědí, jaké s nimi má stát úmysly, je samozřejmě další velmi zásadní, až existenční problém. Strategická rozhodování zemědělských manažerů se běžně nedělají ze dne na den, ale s výhledem mnoha let dopředu. Bohužel jsme dnes svědky, že řada podniků už nemá provozní peníze, banky půjčují za draho, případně vyhodnotily klienty z našich řad jako nedůvěryhodné až rizikové, a tedy bez nároku na půjčku. Dochází proto k případům, že podniky prodají stádo skotu, neobnoví turnusy výkrmu prasat či drůbeže, vytrhávají stromy v sadech, ruší další náročná odvětví a propouští zaměstnance, či dokonce reálně uvažují o prodeji celé firmy – a nabídky kapitálově silných skupin se množí. A to je ta nejhorší cesta, protože zde se upřednostní zpravidla jen ekonomické hledisko a prostá výnosnost má dáti dal, což v praxi znamená rušení náročných odvětví, jako jsou chovy zvířat, a propouštění drahých zaměstnanců.

Kvůli nesplněným slibům vlády nemá řada zemědělců bohužel už žádné provozní peníze

Je otázkou, jestli takovou představu o významném sektoru národního hospodářství měla a má vládnoucí pětikoalice. Vítáme proto, že se alespoň řeší na úrovni ministerstva zemědělství nová strategie pro vývoj sektoru a na stole poradců je již její první aktualizovaný návrh. Koncepční problém ale z pohledu praxe vidíme v tom, že jsme v aktualizované strategii rezignovali na ambici nastavit ji jako celek aktivně a prorůstově. Konstatovat, kam dále se propadla citlivá odvětví, bez řešení a požadavku, jak a až kam

jsme schopni je opětovně oživit, je málo. Zůstaneme tak pod tlakem vlastních nákladů, nestability příjmů, levných dovozů, nízkých cen a dalšího diktátu například obchodních řetězců.

Když vám někdo již před dvěma lety slíbí finance na řešení potřeb sektoru, se kterými pak počítáte, je logické, že se opakovaně ptáte, kde jsou

■ Ovocnáře, vinaře, zeli- náře, ale i školkaře zasáhly mimořádné dubnové mrazy, kdy následně ministerstvo zemědělství slíbilo zajistit národní pomoc a jednat o evropské pomoci. Jak to vypadá?

Bohužel, jako by nebylo problémů málo, tak došlo k nevratným škodám na letoš- ní produkci jmenovaných od- větví, a hlavně ke ztrátě zisku za tuto neprodukcí. Podle informací od ovocnářů to vypadá, že příjdem v mnoha místech republiky o veškerou letoš- ní úrodu a utrpí škody za více než miliardu korun. Ostatně přesně to už nyní vnímají spotřebitelé, v mnoha tradič- ních místech jsou zrušeny sklizně nebo samsoběry jahod, jinde jejich cena meziroč- ně vzrostla – a to právě kvůli jejich nedostatku a přetrvává- jící vysoké poptávce.

Vinaři odhadují škody v pro- padu produkce vína na dvě miliardy korun, lesní školkaři na půl miliardy a okrasní škol- kaři zatím spočítali ztráty na 100 milionů korun. Státní ze- mědělský intervenční fond již zveřejnil harmonogram hláše- ní, zahájil komisi ověřování škod a předpokládá, že na pře- lomu srpna a září začne přijí- mat žádosti na kompenzace. Věřím, že pomoc pěstitelům přijde bezodkladně tak, aby jim alespoň částečně vypo- mohla, protože náklady na udržování porostů nelze vy- pnout.

Víme také, že ministerstvo čeká na vyjádření Evropské komise k možnosti využít fi- nance z krizového balíčku EU. Letošní počasí na jaře si se ze- mědělci nepěkně pohrálo a jen přispělo k prohloubení jejich dosavadních problémů. Fakt, že v podstatě nebylo v lidských silách se takovému stavu vůbec bránit, protože veškeré technologie na takto silné mrazy, ale třeba i na su- cho nebo vysokou intenzitu srážek spadlých v krátké době zkrátka nestačí a příroda je tak stále silnější než my. I to ale ukazuje na houževnost a od- hodlaní lidí pracujících v ze- mědělství.

Stranu připravil
Václav Tuček

Partnerem stránky je

AGRÁRNÍ KOMORA
České republiky